

Glasilo „Slovenskega osrednjega
čebelarskega društva za Kranj-
sko“ v Ljubljani, „Slovenskega
čebelarskega društva za Spodnje
Štajersko“, „Slovenskega čebe-
larskega društva za Koroško“
ter „Slovenskega čebelarskega
društva za Goriško“.

Urejuje
Francišek Rojina,
nadučitelj v Šmartnem pri Kranju.

Leto XVIII. 1915. Štev. 2, 3.

Izhaja 25. dan meseca januarja, marca, maja,
julija, septembra, novembra in decembra ter se
pošilja članom zastoj. - Članarina letno 3 K.

Nabirajte povsod novih naročnikov, oz. članov!

Neobdačeni sladkor.

»Slovensko osrednje čebelarско društvo za Kranjsko« v Ljubljani razdeli okrog 8. do 12. aprila 130 stotov neobdačnega sladkorja za pomladno pitanje. Cena 50 K 100 kg.

Naročila sprejema »Slov. osrednje čebelarско društvo« v Ljubljani najkasneje

do 5. aprila t. l.

Na poznejša naročila se pod nobenim pogojem ne bo mogoče ozirati, ker se bo ves sladkor že kar na kolodvoru razdelil med naročnike.

Po določbi c. kr. finančnega ministrstva se sme naročiti za vsak panj kvečjemu le 5 kg za jesensko in pomladno pitanje skupaj.

Pri naročilu je treba natančno navesti ime in priimek plačnika, kraj, pošto, železniško postajo, davčni okraj, število panjev in koliko je morebiti že v jeseni prejel sladkorja.

Neobdačeni sladkor se bo **razpošiljal samo v vrečah po 50 in 100 kg** edino le po povzetju. Kdor rabi več ali manj kot 50 ali 100 kg, naj naroči s kakim sosednim čebelarjem skupno ali pa pri podružnici.

Čebelarji, ki pridejo osebno v Ljubljano po sladkor, ga dobe pri g. Avgustu Bukovicu v deželnem dvorcu. Tu se bode dobil sladkor tudi nadrobno, ako prineso s seboj vrečo.

Neobdačeni sladkor dobe samo tisti čebelarji, ki pravočasno plačajo naročnino.

Odbor.

Leto XVIII.

V Ljubljani, februar, marec 1915.

Štev. 2, 3.

Čebelarjeva opravila v aprilu in maju. Černež.

April in maj sta za čebelarja jako važna mesca, ki odločujeta mnogokrat vso letino. Kar se zdaj zamudi, se ne more več popraviti. Treba je torej, da opravljaš vestno svoje delo.

Predvsem je še treba čebelam toplote. Ne delaj torej, kakor tista gospodična, ki obleče prerano svojo novo poletno obleko, da bi jo videli ljudje, pa jo še včasih na izprehodu preseneti sneg. Vreme je zdaj zelo nezanesljivo, toplota in mraz se naglo menjujeta. To je za čebele neugodno, in ako nimaš lepo odetih, se lahko izcimijo bolezní, ali pa se vsaj ovira razvoj. Skrbi torej baš sedaj, da ne bo v panjih prepíha. Ob lepih, toplih dnevih odpri žrela na široko, zvečer pa jih zopet zoži.

Zdaj potrebujejo čebele že mnogo vode. Ob lepem vremenu si jo lahko dobe, tem laglje ako imaš v bližini poseben napajalnik. Drugače pa je ob slabem vremenu. Marsikatera čebelica izleti po neobhodno potrebno vodo, pa se ne vrne več. Tu ne pomaga zasenčenje ničesar. Napajajmo torej čebelice v panjih in sicer z mlačno vodo, ki smo ji pridjali malce medu. Nekateri priporočajo majhen dodatek soli, drugi so zoper to. Vsekakor pa je res, da srkajo čebelice kaj rade okoli gnojnice, ker so v njej raztopljene soli. — O raznih napravah za napajanje lahko čitaš v cenikih. Jako pripravní se mi zde baloni, ki se z njimi napaja od vzgoraj, ker lahko čebele tudi pri najmrzlejšem vremenu pridejo do vode. Balon lahko nadomesti steklenica s širokim vratom, ki se zaveže z dvojnato krpico platna ter se obrne na veho. Kolikor čebele posrkajo, toliko vode prileze zopet skoz luknjice. Ako pa nimaš nobene priprave ali ne vehe, napolni prazen satnik z mlačno vodo ter ga vtakni zadaj blizu gnezda. Tudi namočena goba, ki jo potisneš zadaj ali pa spredaj v panj, pomaga v sili. Seveda mora biti na vrvcí, da jo lahko zopet izvlečeš. Nadalje je treba paziti na živež. V teh dveh mescih, posebno v aprilu, še čebele mnogo potrebujejo.

Ako je lepo vreme sicer pridno letajo in prinašajo v obilici zlasti cvetnega prahu, toda vse to jim ne zadostuje; zakaj v panju je vedno več in več mladine, ki hoče vsakdanjega kruha. Najbolje nam služi za krmljenje med, pomešan s cvetnim prahom. Ako imaš v jeseni mnogo satnikov s cvetnim prahom, posebno v takih panjih, ki so bili nekaj časa brez matice, je najbolje, da jih zmečkaš z medom vred ter to hraniš za spomladansko pitanje. Taki satniki sicer kaj radi splesnijo, in ker jih za čebele ne smeš žveplati, jih težko shraniš, pa tudi niso za rabo.

Krmiš seveda tudi lahko z medom v satih ali z raztopljenim medom, ali za silo tudi s sladkorjem.

Sredi mesca aprila lahko začneš s špekulativnim krmljenjem. S tem dosežeš, da imaš vsaj proti koncu glavne spomladanske paše močna ljudstva, ki ti naneso medu, da je veselje.

Pri špekulativnem krmljenju se matica nekako umetno podkuri, da leže več jajčec. Dočim se krmi stradajoče ljudstvo z velikimi porcijami, se pri špekulativnem pitanju podaja v začetku čisto malo in potem vedno več mlačnega raztopljenega medu, in sicer redno vsak drugi, tretji ali četrti dan. Krmijo pa se naj špekulativno le močna ljudstva, ki lahko pokrijejo mnogo zalege. Pri slabicah bi to pitanje ničesar ne koristilo, pač pa škodovalo, ker bi se ob povratku mrzlejšega vremena zalega kaj lahko prehladila. Najpriprostejše krmiš špekulativno, ako odpreš zadelan med v satniku, ga poškropiš s toplo vodo ter ga vrneš v panj blizu vališča. Vsako pitanje se naj vrši le zvečer, da se ne začne ropanje. Cvetnega prahu dobe čebele ob lepem vremenu dovolj. Kjer ga ni, natrosijo čebelarji v satnik ržene moke ter ga potisnejo zadaj k gnezdu. No, letos je še nam manjka! Namesto moke se da lahko čebelicam tudi mleka, ki se je dolgo kuhalo in ki se mu je pridjalo malce medu. Jaz ne rabim niti enega niti drugega in tudi drugim ne priporočam.

Nadalje je treba gledati zdaj silno na snago. Vsak teden se morajo osnažiti tla panjů, zakaj s čebelami se razvijajo s podvojeno silo tudi njih sovražniki in zajedalci, kakor večče, uši itd., in sicer najbolj v drobu na dnu panjů. Mravlje, ki delajo najbolj na pomlad sitnost, preženeš s prahom živega apna.

Ako še nisi svojih čebel pregledal in otrebil, stori to čim prej, pa le ob lepem vremenu. Ne odpiraj pa panjů, ako si kaj vznemirjen. Preden greš na delo, pomoči roke v mrzlo vodo, s čimur se najbolj obvaruješ nepotrebnih pikov.

Dočim so moje čebelice še pred dvema dnevoma nosile tako pridno obnožje, da mi je srce igralo v prsih, sneži danes, in ostra sapa piše, kakor bi se zima šele pričejala. Toda nič ne pomaga starki, naj se še tako repenči: zbežati bode morala prej ali slej pred solnčnimi žarki, in po lahkih krilih južnih vetričkov se bo pripeljala k nam pisana pomlad in posula bo naše livade s cvetjem in zelenjem. Takrat pa se odpre raj našim čebelam!

Vedno bolj in bolj se bodo polnili panji. Treba bo pričeti z razširjanjem, ki sem ga že zadnjič omenil. Ako hočeš imeti močna ljudstva, moraš razširjati gnezdo. Pri gerstungovcih lahko vtakneš v sredo med gnezdo prazen satnik, s čimur je zelo pomagano, ker ga zaleže matica v velikem krogu. Varnejše pa je, ako privesiš prazen satnik zadaj k satniku, ki je v njem zalega. Umetnih medsten ne rabi za razširjanje, dokler čebele še ne stavijo novega satja, še manj pa morda samih začetkov. Ponavljam, da je razširjati šele tedaj, ko so vsi satniki polni čebel. Da se naj razširja samo z lepimi satniki, je umevno. Vendar pa privoščiš čebelam tudi malce prostora za trotovsko satovje, četudi ne delaš na roj; ker sicer bi postopal protinaravno.

Ko bodo že panji polni, odpri jim medišča, oziroma daj jim nastavke z izdelanim satovjem. Pri Žnidersičevih panjih je tedaj čas, da jih prevesiš. Spodaj pustiš samo satnik, ki je matica na njem, vse druge prevesiš v medišče. Spodaj pa prideneš izdelane satnike ali pa umetne medstene. Sploh tudi v nastavke najlaglje privabiš čebele, ako obesiš vanje satnike z zalego.

Važno je, da imaš v čebelnjaku kolikor mogoče enako močna ljudstva. To se doseže z zenačenjem. Ako odvzameš zelo močnemu panju poln satnik pokrite zalege ter ga prideneš v sredo gnezda slabejšega, si ta kmalu opomore. Dobro je tudi po načinu gosp. Strgarja pomazati deščico ali trd papir z razredčenim medom ter ga vtakniti spodaj v močen panj. Kmalu je poln čebel, zlasti mladice, in tedaj se vtakne z njimi vred v slabejši panj. To se nekajkrat ponovi.

Ako imaš zelo slaba ali pa brezmatična ljudstva, ne čakaj več, temveč pridruži jih drugim!

Ko stojim pri čebelnjaku in vidim, kako se praše mlade čebelice pred panji, da skoraj zatemnijo solnce in kako odletavajo in priletavajo pridne delavke v vedno večjih množicah, tedaj sem nepopisno srečen in s ponosom povdarjam: »Glej, to je vse moje!« Kaj meni mar, da je zemlja tuja, življenje nad njo je moja last! In ko začno o poldnevih izletavati debeli gospodje trotje na izprehod, tedaj se bliža čas rojenja; pri meni navadno v drugi polovici maja in v juniju, ker imam velike panji. To je veselje! Menda ravno zaradi tega ne delam rojev, dasi bi bil že včasih prav storil.

Prvi roji s staro, oplemenjeno matico se navadno kmalu vsedejo. Večkrat pa se zgodi, da pade matica na tla. Tedaj jo je treba hitro poiskati. Iskajoče čebele mi jo pokažejo. Vtaknem jo v gajbico ter jo držim med najgostejši roj, obesim na vejo, da se čebele zberó. Če pa je ni najti, tudi ne žalujem, saj dobim čez 7 do 9 dni zopet roj z mlado matico.

Drugi in sploh roji z mladimi maticami pa so bolj muhasti. Treba je paziti nanje. Ako se vzdigajo gosto zbrani više in više, je zadnji čas, da jih poškropiš tako, da padajo kapljice od zgoraj na nje. Tudi strel iz samokresa in sploh vznemirjenje zraka jih ustavi. Ko je roj

zbran, ga takoj stresem v rojilnik in ga postavim v senco. Ako pa nimam časa, zmočim tanko vrečo ter jo ognem okoli roja. Tako bi me počakal tudi dva dni. Ako pa sije na roj solnce, se kmalu vzdigne in — izgubljen je. Saj še lahko z vrha drevesa prepodiš roj, ako ga z ogledalom obsolnčiš.

Večina naših čebelarjev se še vedno rada hvali s številom rojev. Umen čebelar pa ne gleda na to, da bi imel mnogo rojev, temveč skrbi, da mu roji le del čebel; kajti samo od tistih, ki niso rojile, lahko pričakuje obilo medu. Drugače je seveda, ako prodajaš roje.

Pri velikih panjih se z razširjenjem često prepreči rojenje, takisto pri Žnidersičevih s prevešanjem. Rojenje tudi včasih zabraniš, ako odvzameš močnemu panju pokrito zalego ter jo zamenjaš z mlado iz slabjšega panju in to večkrat ponoviš. No, kakor rečeno, kdor ima velike panji, mu ne bo treba preveč zabranjevati. Ne sprejemaj pa več nego enega ali kvečjemu dva roja iz enega panju, ker sicer izrojenec preveč oslabi. Poreži po prvem roju vse matičnjake do enega, najbolj zrelega. To se lahko zgodi, ker ni več toliko čebel v panju. Ako pa vendar katero izpregledaš in dobiš drugca, ga lahko vrneš. Ako je preveč slab, postavi panj na isto mesto, kjer je stal izrojenec. Stare čebele zleté potem k roju. Izrojenec pa se mora napajati, dokler ne začnejo letati mlade čebele.

Da moraš imeti panji za roje popolnoma pripravljene in da jih ne boš šele iskal, ko že roj na veji sedi, mi pač ni treba ponavljati, takisto, da naj bodo lepo snažni, neokuženi. Slabih rojev ne trpi, temveč jih združi! Ako je prvec preslab, odvzemi mu matico, da se vrne v panj. Drugci se prav lahko združijo. Ako najdeš ravno nepotrebno matico, jo odvzemi, ako ne, pa jo že čebele same odstranijo. Roj stisni v panju tako, da bo zasedal tri četrtine prostora. Le tako ti čebele dodelajo lepo satovje. Ako pa imajo preveč prostora, začnejo često povsod delo, pa ga nikjer ne dokončajo. Šele tedaj, ko je vse satovje dodelano, jim daj nov okvir. Čim hitreje čebele stavijo, tem lepše je satovje. Zato je treba roje izdatno krmiti, zlasti ako je slabo vreme. Ako gre delo prepočasi, začno delati trotove celice, ker jim bolj izda. Nekateri čebelarji so zato, da se naj dajo rojem, zlasti zgodnjim, samo začetki medsten, drugi priporočajo cele medstene. Jaz sem se prišteval k poslednjim, pa sem se prepričal, da se imenitno izplača, ako damo roju cele medstene, ker se hitreje razvija in bolj izkoristi pašo, ki traja včasih le nekaj dni. Sicer pa bi priporočal, da se dá gerstungovcem in dunajčanom do šest celih okvirjev z začetki, potem pa se dodajajo medstene, in sicer med zadnja sata, ker jih tam hitreje izdelajo. Na vsak način pa naj bodo v gnezdu celi satniki in le zadaj polovični. Preveč trotovine ne trpi v panju, dovolj je je dober kvadratni decimeter. Ako jo začne roj prehitro delati, izreži jo takoj, pa pitaj.

Izrojenec ima mlado, neoplemenjeno matico, ki se le prelahko ponesreči, ko izleti na prašenje. Treba je torej velike pazljivosti. Črez

kakih štirinajst dni se že mora najti v panju mlada zalega. Ako je ni, preglej panj čez teden dni zopet in ako še ne najdeš matice, dodaj satnik z mlado zalego. Ako je panj brezmatičen, najdeš po nekoliko dneh na njem matičnjake, na kar lahko prideneš rezervno matico ali pa pustiš, da si jo vzgojé, ako je še čas. Če pa je matica v panju, bo takoj začela leči jajčeca. Izredno obilo cvetnega prahu v panju je znamenje, da je brezmatičen.

Vsak večji čebelar mora imeti vsaj v tem času rezervne matice. Kdor si ne upa baviti z rejo matic, naj sprejme vsaj nekaj slabejših rojev, ki jih lahko vsak čas združi z brezmatičnim panjem.

Končno odkrit nasvet tistim, ki hočejo kupiti čebele: Kupite si starce; le tako pridete kmalu do zaželjenega števila panjev. Stanejo sicer več nego roji, a ti vrnejo podvojeno. Zdaj v aprilu je ravno najboljši čas za kupovanje. Pri nakupu pride v poštev moč ljudstva, mladost matice in množina zaloge medu, in seveda tudi kakovost panjů. Ako kupiš čebele v bližini, daj jih nekaj dni v temno klet, pa jih napajaj, ker sicer zletijo stare na prejšnje mesto.

In še nekaj! Marsikateri nevešč čebelar že komaj čaka, da bi oropal svoje čebele medu. Komaj se zadaj malce zasveti, pa hajd po točilo. To ni prav, kajti tako se lahko čebele uničijo. Nezrel med tudi zavre in se skisa. Počakaj, da je vsaj tretjina satnika pokrita. Zrel med ne sme razteči kakor voda, temveč mora ostati v okroglastih kapljah, ako ga kaneš na steklo. Iz vališča pa ne jemlji nikdar medu! Ako se boš držal tega načela, ti vobče ne bo treba preveč krmiti čebel. Jaz točim navadno prvokrat šele v juniju, preden začne pravi kostanj cveteti.

Imel bi še marsikaj povedati, toda gospodu uredniku bo že morda preveč. Končam torej z željo, da vam, dragi čebelarji širom naše mile domovine, prineseta april in maj obilo sreče!

Prijazna beseda vsem čebelarjem.

Iv. Jurančič.

Čebele praznujejo v tem mescu — ali ponekod že prej — »vstajenje«. Vstajenje iz večmesečnega počitka, miru, snivanja, obenem zapora, ker jih je mraz in neprijazno vreme zaprlo na dolgo dobo v njihovo tesno stanovanje. Vstajajo k novemu življenju, k skrbnemu in napor-nemu delu, ter da bi se po dolgem odmoru zopet veselile v prostem, svežem zraku naravnih dobrot in krasot. Pri marsikaterem čebelnjaku letos »vstajenje« ni kaj veselo. Čebele nekako tužno lazijo v bližini žrela, žalujejo za svojim dobrim gospodarjem; kličejo ga pred žrelom, iz žrela, a on jih ne sliši. Ne sliši gospodar milega klica svojih ljubih čebelic, ker je daleč, daleč za hribi in gorami; menda na bojnem polju v Galiciji, na Karpatih ali na južnem bojišču. Mogoče je še dalje, celo v sneženi Sibiriji ali Bog ve kje v vojnem jetništvu. Da, celo dalje še

mogoče je marsikdo izmed dragih, znanih nam čebelarjev — zadela ga je kruta sovražna kroгла, in preselil se je tja, kjer ni več strasti, ne krivične poželjivosti, ne zemeljskega gorja! Zato ne sliši.

Dragi čebelarji, ki smo še doma, ali katerih ne bo zlahka zadela usoda vpoklica, poslušajmo mi glas osirotelih čebelic! Pojdimo, preglejmo in uredimo v tem mescu vse »zapuščene« čebelnjake vpoklicanih. Ako je potrebno, podučimo zaostale domače, naj nam — morda iz praznoverja — ne branijo dostopa k čebelnjaku ter to našo dobroto le še radi sprejmejo, saj je zdaj spomladi vendar nujno potrebno v panju vse urediti, da zamorejo čebele svoje na novo pričeto delovanje uspešno nadaljevati. Prva potrebna opravila so: 1. Panj znotraj osnažiti droba, nesnaže in mrtvih čebel. 2. Prepričati se o zalogi živeža; ako manjka, se mora dodati. 3. Prepričati se o navzočnosti in sposobnosti matice. 4. Prostor primerno omejiti, ako je prevelik, če namreč čebele zadnjih satov celo nič ne obsedajo. 5. Odeje, blazine, sploh vse, s čimur so bile čebele pred mrazom zavarovane, nadalje pustiti ter jim še z naprej topel sedež ohraniti. 6. Brezmatične in slabiče takoj združiti. 7. Pozneje, ko je stalno toplo, in čebele že letajo, temeljita spomladna revizija.

Pri teh opravilih naj se zdaj v prvem spomladnem času, dokler je hladno, panji le v nujnem slučaju odpira, n. pr. ako treba, satovje odzvzeti, zamenjati, ali je v panju kak večji nered, ali je ljudstvo zelo slabo, brezmatičnosti sumljivo itd. Kjer se pa že skoz okno opazi zadostna zaloga živeža, ter da je vse v redu, se odpre samo spodnja zaklopnica (pod oknom ali kakor je že napravljena), da se odstrani na dnu ležeči drob in nesnağa, in s tem je za prvi čas vse storjeno.

Da se ta potrebna opravila tem laglje izvršijo, naj podružnična vodstva zapuščene čebelnjake zapišejo ter delokrog porazdelijo bližnjim, sposobnim čebelarjem. Najlaglje bi se to zgodilo ob občnem zboru; kjer je pa ta že minul, se čebelarji v to svrho posebej sklicujejo v posvetovanje. Ne moremo par prostih uric ob nedeljah in praznikih plemeniteje porabiti, kakor če izkazujemo dobra dela bližnjemu, našim vpoklicanim vojakom.

Ne odtegujmo svoje pomoči tudi čebelarjem-neudom, ki so v vojni. Z medsebojno pomočjo se bo veliko storilo za naše čebelarsko društvo. Marsikdo bo vstopil, kadar se vrne, videč, da si vsi drug drugemu dobro želimo in drug za drugega delamo, kakor čebele enega panju! Ako pa se za te zapuščene čebelnjake ne zmenimo, zamore vojna uničiti polovico obstoječih čebelnjakov, in s tem je potem gotovo izgubljena polovica — ali še več — članov čebelarskega društva.

Vem, da se vsa opravila v teku leta pri osirotelih čebelnjakih ne bodo mogla temeljito in natančno izvršiti, vendar te prve in nujne pomoči ne odrecimo čebelam. V poznejšem času pa, ako bo le najpotrebnejše storjeno, bo veliko pomagano. Saj starejši čebelarji vemo že

iz lastne izkušnje, da čebele ne želijo vednega brskanja v panju. Nekatera leta, ko nas je morda gospodarstvo bolj vpoštevalo, smo pri čebelah zamogli v teku leta prav malo storiti, in v jeseni pa smo bili prav zadovoljni, ako le najpotrebnejših reči nismo zamudili.

Četudi si usojam v imenu vseh vpoklicanih čebelarjev, ki nam bodo za to blago delo ob povratku gotovo prav hvaležni, s tem klicem vabiti v prvi vrsti štajerske čebelarje, vendar me navdaja upanje, da me bodo slišali tupatam tudi po ostalih delih naše domovine!

**Občni zbor »Slov. osrednjega čebelar-
skega društva« v Ljubljani se bo z ozirom
na morebitno večjo udeležbo vršil pozneje.**

Naša živila.

Nadučitelj P. Močnik.

V našem telesu (organizmu) požgemo razna užita živila kakor v kakem aparatu, ki proizvaja iz porabljenih kuril gotovo množino toplote. Znana je toplota, ki jo ima naš aparat, naše telo, t. j. 36° C.

Zaradi tega lahko izrazimo porabo organizma (telesa) in redilno vrednost živil ravno tako dobro v toplotnih enotah ali kalorijah, kakor to delajo tehniki, kadar označajo po kalorijah kurilno vrednost premoža ali množino kuril, ki jih rabijo za stroje. Kemiki razumejo pod imenom kalorija ono množino toplote, ki je potrebna, da segreje 1 kg kake tvarine od 0° na 1° C.

Človek, ki sedi mirno v hiši in le malo telesno dela, porabi na dan okrog 2200 kalorij. Delavec, ki se giblje veliko na prostem ter opravlja bolj lahka telesna dela rabi 2800—3000 kalorij. Pri težkem delu, n. pr. pri obrti in poljedelstvu jih je treba 3600; toliko potrebujejo tudi vojaki, ki marširajo. Za težja dela seveda 5000 kalorij ne zado-
stuje. Otroci in polodrasli kljub manjšega telesa ne rabijo veliko manj. Vsled živahnejšega gibanja se bliža množina porabljenih kalorij oni za odrasle.

Naša živila so sestavljena seveda iz raznih snovi, kakor iz beljakovine, tolšče, škroba, sladkorja, soli i. t. d., ki jih uživamo v raznih rastlinah, v mesu, v sadju. Redilna vrednost živil je različna in odvisna od redilne vrednosti teh sestavin. Ista množina užite snovi, ne dá iste množine kalorij, nas ne nasiti v obeh slučajih enako. Pol kilograma mleka pač ne bo toliko zaleglo, nego pol kilograma mesa. Pri tem pride seveda tudi v poštev delo, ki se opravlja. Telesno delo zahteva krepkejšo hrano.

Profesor Otto Cohnheim je dognal redilnost raznih živil ter označil njih vrednost po kalorijah za 100 gramov takole:

živila	Kalorije	živila	Kalorije
Goba	37	Svinjsko meso (pusto) . .	146
Koleraba	45	Teletina	148
Jabolka	52	Jajce	167
Krompir	65	Ržen kruh	243
Grozdje	66	Strd	307
Mleko	67	Fižol	315
Riba (postrv)	98	Grah	330
Meso srne	99	Leča	341
Golob	100	Polénovka	341
Meso (kravje)	101	Riž	355
Zajec	106	Ovsena moka	395
Konjsko meso	117	Sir	404
Ovčje meso	124	Svinjina (mastna)	406
Pišče	126	Gos	470
Meso (vol)	137	Surovo maslo	783
Slanik	145	Margarin	819

Strd je torej trikrat tako redilna kot goveje meso. Vsled tega pač zasluži častno mesto med živil in večjo pozornost, ne kot sladkarija, ampak — kot živež.

Napredujmo!

Miloš K.

Gospod urednik! Prvič se oglašam v »Čebelarju«. Ako bodo ugajala moja izvajanja Vam in cenjenim čitateljem, morda se oglasim še kasneje. — Kakor čitam v »Čebelarju«, je bilo lansko leto na vsej črti večinoma slabo. Tudi pri nas so čebelarji s kranjčiči slabo opravili. Rojev je bilo veliko, medu pa malo ali celo nič. Mojemu sosedu-čebelarju je roj v avgustu umrl za lakotjo. Mi pa, ki čebelarimo umno z Žnideršič-Albertijevimi in eksportnimi panji, smo opravili precej dobro. Jaz se lahko pohvalim, da sem imel celo prav dobro letino. Bog daj in sv. Ambrož, da bi nikdar ne bilo slabše!

Marsikomu se bo zdelo to zelo čudno in neverjetno. »Sosedu so umrle čebele za lakotjo, on se pa hvali s prav dobro letino, to ni mogoče,« poreče kdo. Prijatelj, to je mogoče in gola resnica, to mi je potisnilo pero v roko, da povem in razložim, kako sem postopal. Napredovati moramo, ako hočemo imeti od čebelic kaj dohodkov.

Lani sem imel 9 Žnideršičevih in 7 eksportnih panjev vzimljenih, ki so mi dali nad 400 kg čistega, točenega medu. Veliko sem ga razdal med prijatelje brezplačno, drugega sem pa prodal po 2 K kilogram.

Lahko se ga je prodalo, ker drugod ni bilo medu; obdržal sem le nekaj polnih loncev za spomladno pitanje.

Moja izvajanja so namenjena onim čebelarjem, ki čebelarijo na med. Trgovcem s svetovnoznano kranjsko čebelo niso namenjene moje besede. Njim ni toliko za med, marveč za čebele s sprašenimi maticami. Oni postopajo drugače, imajo druge izkušnje, da jim več nese.

Da bom napravil kolikor mogoče natančen opis, začeti moram z letom 1913. Slabšega čebelarskega leta nismo doživeli, kakor je bilo to. A jaz sem imel vendar 10 K prebitka, torej v najslabšem letu ni bilo izgube! V tem letu me je sila prignala delati roje, kar mi je drugo leto prineslo bogato plačilo.

Kranjska čebela roji silno rada, ako je deloma ugodna paša. Leto 1913 je bilo deževno in mrzlo leto. Od srede aprila do 10. maja je bilo nekaj čebelne paše, potem pa nič več. Radi skrajno slabe paše so nehale matice staviti zalego. Do 10. maja sem stočil nekaj medu in dobil zanj 60 K. Dobil sem samo tri naravne roje v začetku maja. V Albertijevih panjih sem imel dvoletne matice, rad bi jih zamenjal z novimi, pa jih ni bilo, ker čebele niso hotele rojiti radi slabe paše. Ko sem opazil, da mečejo vun mlado zalego, ker jo niso imele s čim prehraniti, me je zgrabila globoka žalost. Priskočil sem jim na pomoč s kuhanim sladkorjem, ker med sem prodal v nadi, da bom drugega natočil. Jenjale so izmetavati zalego, in matice so začele staviti celo novo. To mi je dalo pogum. Ker ni bilo pričakovati naravnih rojev, sklenil sem jih napravljati in čebele nadalje krmiti s sladkorjem. Tako sem sklenil in tudi izvršil. Preden opišem to delo, dovolite mi opisati malo družinsko epizodo:

Moja soproga, ki se z njo drugače prav dobro razumem, ni bila s tem sklepom prav nič zadovoljna. »Kaj? — s sladkorjem boš krmil čebele? Do sedaj si jih krmil na jesen, da ti niso poginile čez zimo, sedaj jih boš še poleti. Lepo te prosim, pusti čebelarstvo na miru, ker vidiš, da je vsako leto očitna izguba! Glej, ako bi dal v hranilnico ves denar, ki si ga potrošil za čebelnjak, panji, opravo in drugo, kako lepo vsoto bi imela že prihranjeno!«

»Pusti si dopovedati, da je čebelarstvo šport, ki lahko prinese v dobrem letu lep dobiček, da pokrije vse troške! Vprašaj lovca, čemu se klati po gozdih, naposled pa pride lačen in prazen domov? Čemu hodijo hribolazci po gorah? Čemu oblazijo tujci ves svet? Vsak človek ima veselje do kake reči. Jaz ljubim čebelice, z njimi imam užitek, kratek čas in veselje. Za družčino ne maram, opojnih pijač ne pijem, privošči mi to veselje in ne očitaj mi tega! Saj čebele bi rade nabrale medu, pa ne morejo, ker je vedno dež in mraz, — nimajo obleke in suknje kot mi.« Premažal sem to oviro. Soproga je skuhala to leto za 50 K sladkorja, 60 K sem dobil za med, dobička je bilo 10 K. To je sicer malo, ali boljše kot izguba, kakor prejšnje leto.

Poprej sem imel kranjske panjiče in nekaj eksportnih panjev. Veselil sem se rojev ravno tako, kakor se jih še danes veselijo čebelarji s kranjčiči. To veselje mi je pa kmalu minulo, ker sem imel na jesen sicer veliko število panjev s čebelami in satovjem — pa malo ali celo nič medu. V eksportnih panjih sem pridelal dovolj praznega satovja, to je bil edini dobiček. To satovje sem hranil. Kmalu sem sprevidel, da s kranjčiči ni nič; spraznil sem jih in spravil pod streho. Nadomestil sem jih z eksportnimi panji premičnih satnikov ter kupil tri Žnideršič-Albertijevje panji. Prvo leto sem imel s poslednjimi pravo smolo. Čeprav sem se natančno poučil, kako se postopa z njimi, nisem dosegel ničesar. Manjkalo mi je prakse. Drugo leto je bilo že mnogo bolje. Dva sem pravočasno prevesil, spravil matico v medišče in opremil vališče s praznim satovjem iz eksportnih panjev. Tretji mi je izrojil, preden sem ga prevesil. Dal sem roj nazaj v panj in ga prevesil. Črez nekaj dni sem se hotel prepričati kako deluje, pa je bil panj skoraj brez čebel. Ušel mi je v gozd. Ni mi preostalo drugega, kakor predeti najmočnejši eksportni panj v praznega albertijevca. Ta je bil pameten in ni rojil več. Ker so bili vsi trije precej močni, so nabrali toliko medu, da so imele čebele za prezimovanje dovolj; vse druge sem moral pitati.

Kdor ima eksportne panji s premičnimi satniki iste mere kakor albertijevci, mu toplo priporočam, da zabranjuje rojenje, če hoče pridelati veliko medu in izkoristiti čas paše. Prvi pogoj za napravo rojev in zabranitev rojenja je, da imaš dovolj izdelanega praznega satovja.

Opisati moram najprej, kako se napravijo umetni roji, ako čebele nočejo rojiti. To delo je jako preprosto s premičnimi satniki. Odpri zadaj eksportni panj, ki pa mora biti močnega ljudstva, vzemi sat za satom vun in poišči matico! Sat z matico, čebelami in zalego deni v prazen eksportni panj! Zraven deni iz istega panjů na vsako stran matice po en sat s čebelami in zalego! Torej si vzeli iz istega panjů tri sate s čebelami in matico. Zraven na prazen protor deni izdelane 4 prazne satnike! Tudi prazni prostor v panju, kjer si odvzel matico, moraš nadomestiti s praznimi sati. Ako ni paše, moraš oba panjů izpitati. Jaz sem 1913 vse umetne roje pital s kuhanim sladkorjem; napredovali so dobro. Matica začne takoj leči zalego v prazne sate in napreduje panj vidno. Panj brez matice ne more napredovati, ker si mora odgójiti novo matico. Ko opazijo čebele, da so osirotele, nastavijo iz jajčec ter eno in dvodnevni ličink matiĉnjake. Pri napravi umetnih rojev je neobhodno potrebno paziti na to, da ima osiroteli panj dovolj mlade zalege za nastavo matiĉnjakov. Teh napravijo veliko; v enem panju sem jih naštel 32. Čemu toliko? To bom pojasnil o drugi priliki. Ko dobi osiroteli panj novo sprašeno matico, začne napredovati, to pa traja v najugodnejšem sluĉaju nad 20 dni.

Na ta naĉin sem napravil to leto 8 rojev, ki so se mi vsi dobro obnesli. S tremi naravnimi roji sem dobil 11 mladih matic. Albertijevcem sem dal nove matice, in s tem je bila moja želja izpolnjena.

Obenem sem dobil pogum napravljati v bodoče umetne roje. Bodoče leto 1914 sem jih napravil 20; zopet vsi dobri. Narejanje rojev je pri nas še v povojih. Dobil sem prepričanje, da je zabranjenje rojenja in naprava umetnih rojev čebelarstvu v veliko korist in velik napredek. V duhu vidim pri raznih čebelarjih pomilovalen nasmeh in kimanje z glavo. »To je bosa trditev«, — slišim grmeti od vseh strani. Konservativni smo do kosti, držimo se strogo starih običajev in navad. Kakor so delali naši očetje, tako delamo tudi mi. Naši očetje so nam zapustili slavno kranjsko čebelno pleme in so čebelarili od pamtiveka v kranjičih — in mi naj čebelarimo drugače? Nikdar! Čebele morajo rojiti, to jim je sojeno od narave. In roje pitati s sladkorjem? Tega pa celo ne! S tem nastane degeneracija, čebele bodo opešale, naposled pridemo še ob naše slavno pleme.

Prijatelji, kje so pa dokazi? Povedal sem že, da je čebelarstvo šport, zabava in veselje. Veselil sem se rojev v kranjičih, kot se jih vi še sedaj veselite. Naveličal sem se pa jesenskih praznih škatel; spravil sem jih pod streho ter krenil na drugo pot, — na pot umnega čebelarstva. Ako se hočeš še nadalje veseliti rojev in praznih škatel, ti ne more nobeden zabraniti tega; jaz pa hočem imeti poleg zabave tudi nekaj dobička.

Trditev pa, da čebele morajo rojiti, ker drugače pešajo, je neresnična in prazna bajka. Čebele nas same učijo delati umetne roje, mi smo slepi, da tega nočemo videti. Zakaj pa rojijo čebele? Samo radi pretesnega prostora rojijo. Kadar je panj napolnjen s čebelami in zalego, se umakne stara matica in prepušča prostor mladi. V slučaju slabe paše, kakor leta 1913., pa nočejo rojiti, ker je v panju dovolj prostora. Večkrat se pa pripeti, da je panj nabit in poln čebel, pa ne roji. Ko so bile namenjene rojiti, je nastalo slabo vreme, umorile so staro matico. Pravimo, da bo rojila pevka. Ako tudi pevki skazi rojenje slabo vreme, ne roji več. Tak panj je do pičice podoben umetnemu roju z mlado matico. Nevedneži žalujejo v takih slučajih, ker niso dobili rojev. Ker je pa tak panj zelo obljuden, nabere veliko medu, se žalost jeseni spremeni v veselje. Iz tega se učimo, da le močno obljudeni panji dajo dobiček. Čebelar, ki ima eksportne in Albertijeve panji s premičnimi in enakomernimi okvirji, napravlja na ta preprosti način umetne roje z močnimi ljudstvi.

Tudi trditev, da je pravilno kuhan sladkor za krmenje škodljiv, ki provzroča čebelno degeneracijo, je po mojem mnenju nedokazana. Mi vemo, da človeški in živalski želodec napravlja iz raznih jedil potom prebavljanja kri, ki redi celo truplo. Čebelni želodček je podobno ustvarjen. Iz vsake sladčine ali nektarja napravi njen želodček hrano za zalego, torej tudi iz kuhanega sladkorja. Imamo več vrst medu, ki se po okusu, barvi in dobroti jako loči. Cvetlični med je za mlado zalego najboljši, ako je pa slaba paša, si moramo pomagati s sladkorjem, ki ni tako prikladen, a za silo je dober. Pomniti je treba, da je ob času

paše za mlado zalego glavna hrana cvetni prah. Krmenje s sladkorjem je le zasilno o času slabe paše, pri dobri paši ni treba krmiti. Za prezimovanje je pa kuhan sladkor prav dober. O tem bom morda spregovoril kasneje kaj več.

Sedaj hočem opisati svoje delo v letu 1914. Povedal sem že, da sem napravil 20 umetnih rojev, ki so se dobro obnesli. Druga leta sem nestrpno čakal na roje, tega letos ni bilo treba. Noben roj mi ni ušel, sploh z naravnimi roji nisem imel ničesar opraviti, kar mi je druga leta delalo velike skrbi, dela in truda; to vsak čebelar sam dobro ve. Največ rojev sem napravil iz Albertijevih panjev. To se bo zdelo mnogim čudno, neverjetno, če že ne nespametno delo. Obče je znano, da teh panjev ne smemo pustiti rojiti, ako hočemo imeti od njih kaj dobička, medu. Ker sem albertijevce špekulativno pital, eksportnih panjev pa namenoma ne, so bili prvi že jako obljudeni, ko so se začeli drugi komaj razvijati. Prevešeni albertijevci so bili sredi maja v vališču in medišču nabito polni ljudstva. V medišču sem opazil veliko medu, a pustil sem jim ga, ker je bil še premlad in nezadelan, pa tudi zalege je bilo še dovolj. Ker je bila dobra paša in veliko ljudstva, so vsi nastavili matičnjake; hoteli so rojiti. Teга sem se razveselil, ne radi rojev, marveč radi matičnjakov in narejenih rojev. Iz vališča sem jim pobral okvirje z matičnjaki, omedel sem z njih čebele, pa ne vseh, pustil sem jih nekaj radi gretja zalege, a pazil sem, da nisem odnesel z matičnjaki tudi matice. Dal sem po tri takšne okvirje z matičnjaki, zalego in čebelami v prazen eksportni panj. Na prazni prostor v albertijevcih sem postavil toliko okvirjev samo z zalego brez čebel, ki sem jih vzel eksportnim panjem. Na ta način niso postali albertijevci prav nič šibkejši, ker z zalego sem nadomestil, kar sem jim odvzel. Pač sem jim s tem zabranil rojenje, ker sem jim pobral vse matičnjake. Da nisem sedmerim eksportnim panjem delal preveč škode in jih prehudo ošibel, sem odvzel vsakemu samo po eden okvir z zalego. Predel sem jim ostale okvirje tako, da sem jim sredi panjů vtaknil prazen izdelan okvir. Matica je koj prvi dan začela staviti v prazni sat zalego. Pripomniti moram, da sem eksportnim panjem odvzel tudi po en okvir s čebelami in zalego brez matice ter dal to novemu umetnemu roju, da bi se zalega ne prehladila in da postane roj živalen.

Na ta način sem delal po enega, največ po dva roja na dan radi teга, da so mi stavile matice v eksportnih panjih sproti novo zalego, ki sem jo potreboval za albertijevce in narejene roje. S tem sem zabranil popolnoma rojenje tudi eksportnim panjem. Ko so postali eksportni panji zopet močni, sem jim odvzel matico s tremi okvirji kakor prejšnje leto, kar sem že opisal. Šibkim rojem sem priskočil na pomoč s tem, da sem najmočnejšemu odvzel po en okvir z zalego, čebelami brez matice in dodal pomoč. Tudi šibkejšim albertijevcem sem tako pomagal, le s to razliko, da sem tem dal samo zalego brez čebel. Na ta način sem napravil vse panjů jako močne in enako živalne. O lepem vremenu je bilo bučanje, ki sem ga z veseljem poslušal.

Pri napravi umetnih rojev sem obenem opravljal še neko drugo silno važno delo — rezal sem trotom glave. Kaj pa zopet to? Nekaj novega, kaj ne? Troti imajo važen poklic pri čebelarstvu, da oplemenijo mlade matice. Za to ni potreba mnogo trotov. Čebele ljubijo trote vsled tega, a ne poznajo prave mere. V nekaterih panjih je toliko trotov, da je groza. Zlasti stare matice ležejo mnogo trotevine. Res je, da pomagajo greti tudi zalego, a za to uslugo so predragi, požrejo preveč medu. Umni čebelar pusti živeti le toliko trotov, kolikor jih potrebuje in nič več. Trote loviti v pasti, jih pobijati na bradi ali jih na kak drug način pokončavati, je mučno in nehvaležno delo. Jaz napravim z njimi kratek in uspešen proces — jim porežem glave že v zalegi. To je prav priprosto delo. Nabrusi dolg, navaden čevljarski nož tako, da bo oster kot britev! Vzemi sat s čebelami in zalego ob gorkem vremenu iz panju, poreži trotovi zalegi samo glavice in deni po tem opravljenem delu sat nazaj na njegovo mesto. Trotovo zalego je lahko spoznati, ker je mnogo višja od čebelne. Ko opazijo čebele trote brez glav, hitro očistijo satovje brezglavih trupov, jih zmečejo vun — in trotov ni več. S temi trupi se gostijo radi zlasti vrabci in srakoperji pred čebelnjakom. To ni sicer prijetno gledati, pa vendar je bolje, kakor brez potrebe rediti toliko lenih trotov. Slabejim panjem sem porezal glave vsem trotom, najboljšim panjem pa sem pustil nekaj trotevine. S tem opravimo obenem silno važno delo, da se morajo mlade matice sprašiti s troti najboljših matic. Ako vestno in natančno opravljamo to delo leto za letom, zboljšamo pleme svojih čebel, da postanejo vse matice najboljše vrste. To delo ni težko in nadležno, ker se opravlja obenem z napravljanjem umetnih rojev, a se poplača bogato s tem, da dobi čebelar mnogo več medu in boljše čebelno pleme.

Zadnje dni maja sem končal delo z narejenimi roji v albertijevcih. Začel sem jemati med. Ali joj! čebele so se zakadile v me, da sem bil na mah ves opikan. Pokadil sem jim tako hudo, da bolj ni bilo mogoče. Črez dan nisem opravil ničesar, prehude so bile. Revice so imele veliko medu, branile so ga. Ponoči in zgodaj zjutraj ob hladu so bile bolj pokorne. Vsak dan po dva albertijevca sem komaj zmožel. V medišču so bili sati polni medu. Točil sem med in vrtil točilo, da sem bil ves poten. Že prvi trije so mi dali 7 velikih loncev medu. Kam bom z medom? Še 6 albertijevcev imam z medom založenih, a posode nobene. Dal sem napraviti novo kadico, ki drži 4 polne vodne škafe, torej blizo hektolitra. Ako povem, da sem to leto trikrat napolnil kadico, obenem sproti pridno prodajal med, gostil z njim prijatelje in znance tako, da je bila moja soproga z božjim darom popolnoma zadovoljna, sem povedal dovolj.

Kdor dvomi, da bi narejeni roji bili manj vredni od naravnih, in bi pitanje rojev s sladkorjem bilo škodljivo, ima tukaj očiten dokaz, da to ni res. Mnogim nevernim Tomažem sem porezal mreno raz oči, da so z lastnimi očmi videli, kar niso poprej hoteli niti slišati. Moji

gostitelji so raznesli glas o mojem medu, o polnih loncih in kadici po širni okolici. Prihajali so tudi razni čebelarji iz okolice k meni, da se sami prepričajo o tem. Tudi te sem pogostil z medom in ga jim pokazal. Razkazal sem jim tudi čebele, panji in opravo. Tukaj naj navedem nekatere važnejše pogovore z njimi!

»Vaš med je pa res dober. Pa čist je tako kot vino, kako pa napravite to?«

»V stroju ga stočim in na tem situ se čisti, satovje pa vrnem, da nanosijo čebele drug med vanj.«

»Kako pravite, da satovje daste nazaj v panj?«

»Nazaj ga dam, pa imam še dovolj praznih satov. Takle prazen sat daja čebelarju mnogo dobička, ker ga čebelam ni treba delati in se s tem truditi, marveč nanosijo naravnost med vanj, in matiča stavi vanj zalego.«

»Koliko časa pa se lahko rabi tak sat?«

»Rabi se ga deset in tudi več let; bolj ko je star, bolj je trden in trpežen.«

»Mi pa prodamo med, umorjene čebele in satovje vse skupaj, pa po ceni, po ceni! Vi prodajate tak med po 2 K. Že vidim, da ne ravnamo prav.«

»Koliko rojev ste pa imeli letos?«

»Jaz nobenega.«

»Nobenega? Kje in kako ste pa dobili toliko panjev čebel?«

»Jaz delam sam roje kolikor jih potrebujem in ne pustim čebelam rojiti. Kdor pusti čebelam rojiti, ima sicer veliko rojev, a jeseni malo ali nič medu.«

»Teга jaz ne razumem, saj same čebele rojijo kadar se jim zljubi; kako je mogoče to zabraniti?«

»V kranjičih je to skoraj nemogoče doseči; imeti se mora v ta namen panji s premičnimi satniki.«

»Še nikdar nisem slišal in videl, da bi kdo imel sredi poletja toliko medu kot ga imate vi. Mi trgamo med jeseni, vi pa dobivate med tudi med letom in jeseni kot mi. — Pravite, da čebele žveplati in moriti je velik greh. Kam pa denete jeseni toliko čebel?«

»Združim jih, da imam čez zimo zelo močne družine. Spomladi mi dajo močni panji veliko dobička, ker nanosijo veliko medu in obnožine. Matice pa spravim čez zimo v takele male panjičke s pest čebelami, da jih porabim potem spomladi za narejene roje.«

»Kakor vidim, redite vi v tem malem uljnjačku posebej tudi matice. Pa čemu redite toliko matic?«

»Za brezmatične panji, pa tudi stare in manj vredne matice zamenjam z novimi, sprašenimi maticami. No, matice se tudi prav lahko proda.«

»Že vidim, da čebelarite vi vse drugače, kot mi.« Jaz bi tudi rad tako delal, ako bi znal. Kakor vidim in razumem, na vaš način čebelariti je jako koristno, a to se mora učiti in razumeti.«

Pojasniti moram, da so mi dali največ medu albertijevci. Vsi eksportni panji mi niso dali skupno medu za enega albertijevca. S tem eksportnih ne podcenujem. Oni so tudi opravili svojo dolžnost v polni meri. Pomisliti je treba, da sem jim odjemal zalego in s to krepil albertijevce, da so bili ti vedno silno močni, dokler je trajala glavna paša. Po končani paši sem še te med seboj zenačil, da so bili vsi enako močni. Takrat sem jim dajal mesto izdelanega satovja umetne sate s celimi stenami. Na ta način so mi dali ti panji poleg narejenih rojev in novih sprašenih matic tudi dovolj novega izdelanega satovja. Iz tega menda vsakdo lahko razvidi, da so eksportni panji v tesni zvezi z albertijevci. Kdor čebelarji samo z albertijevci ali samo z eksportovci, ne more imeti popolnih uspehov. Zveza obeh daje celoto in prave uspehe.

Čebelar mora gledati na to, da izkoristi čas glavne paše. Ta traja navadno od srede aprila do konca junija. Razume se, da je ta odvisna od vremena. V slabem slučaju je nekaj dni dobrih. Ako so albertijevci jako živalni v tem času, naberejo dovolj medu. Navadno rojijo čebele v času glavne paše. Ko se ta konča, konča tudi rojenje. Kje naj potem dobijo čebele toliko nektarja, ko je glavna paša končana? Silno redka so leta, da bi bila v juliju in avgustu izdatna paša. Na ajdi? Tudi ta se obnaša vedno slabše, menda zato, ker ljudi sejejo neko drugo vrsto ajde, ki ne medi dobro. Edina pot do uspehov ostane ta, da zabranjujemo rojenje in izkoriščamo čas glavne paše v naravi.

Neki star in izvrsten čebelar me je lani obiskal; je sicer kmetiški človek, a umen čebelar. Ta se je izrazil sledeče: »Jaz imam albertijevce in eksportovce za višek popolnosti v čebelarstvu. Ako se ravna z njimi pravilno, so uspehi gotovi, izguba je v najslabšem letu izključena.« Jaz sem mu to potrdil iz prepričanja. Ponosni smemo biti, da imamo poleg svetovnoznane kranjske čebelne pasme tudi izumitelja viška popolnosti v čebelarstvu. Ta mož je g. Žnidaršič, slavni čebelar v Ilirski Bistrici na Notranjskem, ki je izumel eksportovce in izpopolnil albertijevce. Slava mu!

Kaj pa kranjiči, ali jih bomo popolnoma obsodili na smrt in zavrgli? Nikakor ne! Tudi ti panji in ravnanje z njimi imajo svojo dobro stran. Kakor so potrebni razni stanovi za obstanek človeške družbe, tako so tudi potrebni raznovrstni čebelarji za obstanek čebelarstva. Umno čebelarstvo daje precej skrbi in dela. Kmetiški človek nima časa za to, a ima veselje do čebelarstva. On naj čebelarji po svojem, umni čebelar pa po svojem! Samo želeti je, da bi se v vrsto umnega čebelarstva pridružilo več čebelarjev.

Oni, ki bi lahko zjutraj in zvečer vtrpeli nekaj časa za opravke v čebelnjaku, lahko pristopijo v ta krog. Razni duhovniki, učitelji, rokodelci in morda tudi nekaj kmetiških ljudi bi na ta način povzdignili našo precej zanemarjeno čebelarstvo na višek. Dvignili bi iz naše bogate narave velik zaklad: dvignili bi milijone v veliko srečo naše siromašne domovine.

Prijatelji! Mnogo imam še povedati iz svojih izkušenj. Do sedaj sem molčal, ker nisem imel uspehov po svoji volji. Zadnji uspehi so mi dali pogum, da sem prijel za pero. Prav rad žrtvujem nekaj časa obči blaginji v korist, ako bo našlo to moje izvajanje kaj posnemalcev. Sedaj so hudi časi; vsak mora biti na svojem mestu! Z neumornim delom premagali bomo vse ovire. Napredujmo! Čebelarski pozdrav!

Prava in ponarejena strd. Priobčil nadučitelj P. Močnik.

III.

Razločevanje prave in ponarejene strdi.

Kemija, povzročiteljica ponarejanja strdi, je postala sčasoma zaščitnica naravne strdi. Ponarejena strd ni prava strd, četudi ji je na zunaj še tako podobna; treba je pogledati v njeno skrivno notranjost, dognati njene sestavine in njih množine. Vsled tega je lajiku le težko razločevati naravno strd od ponarejene. Na priprost način pa to pogodé kemična raziskavališča. Razločujemo dve metodi.

a) Izdelki iz škrobovega sirupa. Skoz vodeno raztopino naravne strdi, kakor skoz vodeni škrob sirup se naravna polariziran žarek.¹ Prva raztopina lomi žarek na levo, druga na desno. Ako pustimo strdeno raztopino kipeti s pomočjo drož, tedaj prodre žarek kipečo tekočino popolnoma nelomljen. Škrobova raztopina sploh ne pokipi popolnoma; to pa radi tega, ker vsebuje škrob sirup poleg grozdnega sladkorja dokaj »dekstrinov«, ki ne kipe. Prej se je ponareditev spoznala po vsebujočih dekstrinih s pomočjo jodove raztopine, ki je pobarvala škrobovo raztopino rdeče. Sedanji izdelki na jodovo raztopino ne reagirajo, tako da bi vsakdo mislil, to je naravna strd, kar pa v resnici ni.

b) Izdelki iz trstnega sladkorja. Pri zorenju strdi, torej pri tvorbi invertnega sladkorja v celicah nastanejo snovi, ki jih kemiki imenujejo »furfuroli«, in ki se ne dajo ponarediti. Ponarejanje strdi iz pesnega ali trstnega sladkorja se vrši s pomočjo organskih kislin, (solne ali žveplene kisline), ki se prilijejo v gotovi množini vodeni raztopini sladkorja. Sirup, ki nastane, je podoben popolnoma strdi in je sladek, nima pa ne duha, ne okusa strdi. Temu se lahko odpomore, ako se primeša — nekaj prave strdi. Ti umetni strdi pa manjka prave množine »furfurolov«, ki omogočujejo spoznavanje ponarejanja. Ako bi se posrečilo trstni sladkor predelati potom fermentov v invertni sladkor, kakor to delajo čebele, ali pa če bi mogli izločiti tvorbo furfurolov pri zoritvi strdi, tedaj bi pač bila odvzeta možnost dognati, je li strd naravna ali ponarejena.

¹ Opisati aparat, ki polarizira žarke, polariskop, bi vedlo predaleč na polje kemije. — Op. pis.

Tako dandanes dokazujejo ponarejanje strdi na posebnih kemičnih raziskavališčih za živila in sicer ponarejanje iz škrobovega sirupa potom polariziranega žarka, iz trstnega sladkorja pa potom furfurolov. Umevno je, da iščejo izdelovatelji vedno nova sredstva, ki delajo izdelke neobčutljive za dosedanje preizkušnje; isto-tako se trudi kemija iznajti nova, priprostejša sredstva za spoznavanje ponarejanja strdi.

IV.

Varstvo naravne, prave strdi.

Pri nas v Avstriji še industrija za izdelovanje ponarejene strdi ni tako razširjena kot v Nemčiji, kjer se nahaja čez 60 tovarn, ki na razne načine ponarejajo strd. Vsled tega tudi uvoz tega izdelka iz Nemčije ni ravno majhen, čemur pripomore nizka cena ponarejene strdi, kakor tudi nizka uvozna carina, 28 K na stot. Da se zmanjša uvoz, bi kazalo, carino precej zvišati, na 100 K ali še višje! Toda to bi imelo zopet za posledico zvišanje domače industrije in preplovitev trgovine s ponarejenim blagom, ako se obenem ne izvede zakonita zaščita naravne strdi. Konkurenca od strani ponarejanja strdi odvzame tako čebelarjem kupce za njihovo strd ter vpliva obenem na ceno prave strdi, ki se ne more vzpeti na tisti višek, ki ga zasluži kot ljudsko živilo. Posledica tega je tudi nazadovanje čebelarstva, v zvezi stem sadjereje in poljedelstva.

Ker se je na Nemškem izdelava ponarejene strdi tako razširila, so vložili čebelarji leta 1913. svoje zahteve za postavno zaščito naravne strdi napram ponarejeni v državnem zboru v Berlinu. Zahtevali so:

- a) Ponarejena strd se sme prodajati le pod posebnim imenom — Zuckerin. Vsako ime s priimkom strd se odklanja.
- b) Blago mora biti označeno kot tako.
- c) Ponarejeni strdi se naj primeša sredstvo, ki da na lahek način spoznati ponarejenost.

Ako se upravičenim zahtevam čebelarjev ugodí, kar je gotovo pričakovati, tedaj se bodo izdelovatelji ponarejene strdi trudili, da spravijo svoje izdelke v druge dežele in tudi v — Avstro-Ogrsko, kar se vsled nizke carine lahko zgodi. Našemu čebelarstvu pa je potem odklenkalo.

Gotovo bi bilo našemu čebelarstvu v neprecenljiv prid, ako bi dosegla naša »Čebelarstva zveza« enako zaščito za naravno strd potom državne zakonodaje.

Čebelarji, ki ste ostali doma, pošljite kmalu članarino in skrbite tudi, da to store svojci onih, ki se nahajajo v boju.

Čebelarstvo nekdanj in sedaj.

F. Podgornik.

Dalje.

Tudi življenje čebel je moralo biti starim Egipčanom nekoliko znano, drugače bi ne imeli v svoji pisavi (hieroglifih) podobe matice za znamenje kralja ali vlade.

Kakšne panji so imeli takrat v Egiptu, se ne ve; gotovo so jih pa imeli, ker težko, da bi se bilo dobilo samo od divjih čebel toliko medu, in tudi matice bi ne bili že takrat poznali, če bi ne bili gojili čebel doma v panjih, kjer je mogoče opazovati njih življenje.

Izraelci (Judje) so bili tudi že par sto let pr. Kr. vneti čebelarji. V prvih stoletjih po Kristusu pa je bilo čebelarstvo pri njih že zelo razvito in razširjeno, in »treba« je bilo prepovedi: »Ne napajaj čebel ob sobotah!« Čebele so gojili v ilnatih in slamnatih panjih. Poznali so razvoj zalege in že razločevali roje. V takratni dobi je dal panj 7–8 rojev.

Grki in za njimi Rimljani so opazovali naravo le toliko, kolikor je zahtevala umetnost. V opazovanje njenih čudeznih pojavov in v proučevanje njenih zakonov se niso spuščali. Ni čudno, da je ostalo čebelarstvo pri njih na nizki stopnji. Nedostajalo jim je prave ljubezni do narave in tako tudi do čebele.

Častna izjema je bil slavni Aristotel (384–322 pr. Kr.), vzgojitelj Aleksandra Velikega. Bil je strog opazovalec narave in se pečal tudi s čebelorejo. Niso ga pa zadovoljile čebele samo s tem, da so mu dajale medu in voska, hotel je tudi razvozljati njih čudezno življenje in razvoj. Da bi pa to lažje spoznal, si je nabavil steklene panji in, čujte, imel je tudi že take s premakljivim satovjem, kar je najbrže njegov izum. On je namreč takratnim panjem, ki so bili slamnati ali ilovnati, podobni našim loncem za cvetlice, večji so seveda bili, pritrdil na vrhu pod pokrivalom deščice, ki so nanje prilepile čebele satovje, ki se je dalo lepo dvigniti, če se ga je ločilo od stene panjů.

Aristotel je natančno razločeval matice, trote in čebele. Vedel je že, da je matica samica, ki se oplodi po trotu samcu, da se vrše vsa dela v panju po nekem redu, da sta med in obnožina hrana čebel, in poznal je tudi nekatere čebelne bolezni.

Škoda, da se po Aristotelovi smrti ni nihče lotil proučevanja njegovih trditvev, ampak so se več stoletij nanj kar slepo sklicevali v vseh vprašanih čebelarstva, ki je životarilo na isti stopnji. Če je kdo, posebno Rimljani, kaj povedal o čebelah, je bil to le plod domišljije. Le na ta način se je moglo učiti, da je čebelna družina podobna vojnemu taboru, kjer se vrši vse po višjem ukazu.

Rimljani so čebelarili slično Grkom. Panji so imeli slamnate ali ilnate, pa tudi že lesene, narejene iz votlih ali izdolbenih debel. Nekateri panji so se odpirali zadaj in zgoraj, kar pričajo izkopanine Pompejev.

K najstarejšim narodom, ki so se pečali s čebelarstvom, prištevamo naše pradede Stare Slované. O njih vemo, da so že izdelovali medico. Težko pa, da so dobivali med edino le od divjih čebel; gotovo so jih gojili že doma v panjih. In od naših slavnih pradedov smo podedovali vsi mi, njih sinovi, narodi slovanski, ljubezen do čebele. Da je čebelarstvo Slovencev pristno slovansko, da se ga naši pradedi niso naučili pri tujih narodih, dokazujejo pač imena: uljnjak, panj, matica, trot, čebela, obnožina i. t. d., ki pričajo tudi, kako bistroumni opazovatelji čebele in njenega življenja so bili naši očetje. Vedeli so, da je matica samica, »mati« in »duša« panjú, da so troti samci, kar niso vedeli na pr. Nemci, ki zaznamenujejo še dandanes besedo ‚mática‘ s členico za besede moškega spola, besedo ‚trot‘ pa s členico za besede ženskega spola. Tudi ime »panj« je popolnoma pravo; pomeni votlo drevo ali kos votlega drevesa.

To so bili prvotni panji Slovanov, in jih še rabijo preprosti čebelarji po mrzlejših krajih, posebno na Ruskem. Pa tudi v Galiciji, na Moravskem in Češkem naletimo še na take panji. Od začetka so bili podobni ti panji pinjam, imeli so samo zgornj in spodaj odprtino, kasneje so jih opremljali z vraticami (vdelanimi deščicami), in so bili podobni omaricam.

II.

S širjenjem krščanstva je rastlo zanimanje za čebelarstvo, zakaj krščansko bogoslužje zahteva pri svojih verskih obredih čistovoščenih sveč, in za te je treba obilo voska. Umevno je, da so bili samostani v takratni dobi vneti pospeševalci čebelarstva ter učili svoje podložnike z zgledom in besedo gojiti te koristne žuželke. Za povzdigo čebelarstva so veliko pripomogli tudi nekateri kralji, na pr. Karl Veliki, pa tudi razna oblastva. Širilo se je čebelarstvo, ni pa napredovalo ne v praksi, še manj v teoriji. Da je pa bilo v tisti dobi obilo odjemalcev medu in voska, ter ni bilo treba dragih oglasov v listih, nam priča stan medarjev, ki se je razvil v desetem stoletju in se pečal edino z gojitvijo čebel. Njih čebelarstvo je bilo kaj enostavno. Gojili so čebele doma v panjih (votlih deblih) ali pa v gozdih v nalašč za to izdolbenih drevesnih votlinah, kamor so se roji sami vsedali ali pa so jih vsajali.

Vsaka taka votlina je imela ena ali več vrat in žrelo. Eno drevo je imelo navadno več takih votlin drugo nad drugo in čebele so tu krasno uspevale, nanašale obilo medu in voska svojim gospodarjem.

Seveda niso bili medarji tudi lastniki gozdov, ki so v njih čebelarili, ampak so bili navadno graščinska last. Medarji so imeli od gosposke zaznamovana drevesa, ki so v njih smeli čebelariti. Pravico do drevesa je navadno podedoval sin, če pa umrli medar ni imel otrok, je oddala gosposka drevesa drugim medarjem.

Medarji so imeli posebne pravice, imeli so lastne zakone, in čuvalo jih je posebno sodišče.

Gorje čebelnim tatovom! Že koGAR so le zasačili pri tatvini, je zapadel ječi in bil ob premoženje, če GA je imel. Kdor je pa iztrgal iz dupla vse satovje, je bil, če so GA prijeli, obešen, ko so mu bili prej iztrgali drob. Strašna kazen, in gotovo se je vsak, kdor je nameraval oropati panj, prej dvakrat premislil.

Posekati lipe je bilo tudi pod kaznijo prepovedano.

Sloveči medarji so bili po nekaterih krajih današnje Nemčije in na Moravskem, dokler jih ni uničila tridesetletna vojna (1618—1648).

Kakor že omenjeno je bilo čebelarjenje medarjev kaj preprosto. Ogrebanje in »trganje« sta bili glavni opravili. Veliko dela jim je povzročilo napravljanje dupel, najraje v smrekovih drevesih, in dolbenje panjev. Tudi so bili že takrat v rabi peharji, ki so še dandanes po nekaterih krajih zelo razširjeni.

Najbrže so jeli že v tej dobi izdelovati panji iz desk, ki so bili praktičnejši kot drugi, lahki in ceni ter so radi večje dostopnosti do čebelnega gnezda veliko pripomogli k nadaljnemu razvoju čebelarstva.

III.

Proti koncu 16. tega stoletja se je izvršil na polju prirodopisja velepomemben preobrat. Kakor že povedano, so se sklicevali učenjaki v srednjem in tudi še v novem veku na razna prirodopisna dela Aristotelja, Plinija (Rimljan), ne da bi sami preiskali, je li to tudi vse res, kar je napisano v knjigah teh dveh znanstvenikov starega veka. — Ob koncu 16. stoletja pa so vstali možje, ki so glasno zaklicali: »Proč od knjig, kdor hoče proučevati prirodo in njene pojave! Opazujte, delajte poizkuse, in ko ste se prepričali, da to ali ono ne more biti in ni drugače, recite: Tako je!«

Sledeč navedenemu klicu so potrdili nekateri prirodopisci 17., posebno pa še 18. stoletja. Aristoteljeve trditve, da je matica samica, ki leže jajčeca, da je trot samec (Holandec Swammerdam 1637—1685), da se oplodi matica izvun panjú, da so jajčeca, ki se iz njih izležejo čebele ali matice, enaka, kar je učil že l. 1568 Nемеc Nikolaj Jakobs.

Ta Jakobsov nauk je potrdil saški župnik Schirach (1724—1773), in delal na tej podlagi umetne roje. Ob času Schiracha je živel naš slavni Anton Janša (rojen na Breznici na Gorenjskem 1734, umrl na Dunaju 1773), ki je trdil, da so umetni roji na Gorenjskem že davno znani; ni jih pa posebno priporočal.

Ko je bila ustanovljena ob času cesarice Marije Terezije na Dunaju, kjer se je učil Janša slikarstva, čebelarska šola, za katero je bilo razpisano mesto učitelja, se je oglasil naš Janša in službo tudi dobil.

Opustil je slikarstvo in se popolnoma posvetil čebelarstvu.

Čebelaril je v kranjičih, ki so bili večji od današnjih, z nastavki in podstavki. Spisal je dve čebelarski knjigi: »Razprava o rojenju čebel« in »Popolni nauk o čebelarstvu« in sicer v

nemškem jeziku. Kmalu sta zasloveli in bili prestavljeni na češčino in poljščino.

Poslovenil je prvo njegovo knjigo l. 1776. duhovnik Peter Pavel Glavar, a ta prevod je ostal le v rokopisu. Druga Janševa knjiga je izšla leta 1792. v Celju, poslovenjena od župnika in čebelarja J. Goličnika. Ta prvi prevod je sedaj že zelo redek, zato je izdalo »Slovensko čebelarsko društvo« v Ljubljani leta 1906. obe knjigi v sedanji knjižni slovenščini.

Ti dve knjigi sta biser slovenske čebelarske književnosti, čeprav sta le prevod; a original je pisal Slovenec, čigar ime je znano čebelarjem vseh narodov. Imata še dandanes polno veljavo in sta posebno čebelarjem z nepremakljivim delom neobhodno potrebni. Kažeta nam tudi, na kaki stopnji je bilo na Kranjskem čebelarstvo za časa Janša, in če bi ne imeli danes nekaj modernega čebelarstva s premakljivim delom splošno razširjenega, bi morali reči, da nismo napredovali.

Čitaj ti knjigi, in čudil se boš, kako lepo je znal Janša pisati! Ne premalo, ne preveč, ampak dovolj in korenito!

Dalje prihodnjič.

Kranjske podružnice.

Čebelarska podružnica na Robu je imela dne 21. februarja svoj občni zbor v šoli, ki ga je otvoril podpredsednik gospod A. Ogrinc s pozdravom na vse navzoče. V svojem nagovoru se je toplo spominjal tudi nadučitelja gosp. Al. Koprivca, ustanovitelja in večletnega predsednika naše podružnice, ki nas je zapustil preteklo leto. Potem je sledilo tajnikovo poročilo o delovanju odbora v preteklem letu. Določenih je bilo za našo podružnico dvoje predavanj. Eno v Leonemdolu, ki se je pa preložilo na letošnje leto, drugo bi se imelo vršiti na Robu, na dan, ko je zaoril vojni klic po domovini širne Avstrije. Samo je umevno, da se tudi to predavanje ni vršilo. Prvotno se je proсило za dvodnevni tečaj, mesto omenjenih predavanj, ki ga je pa odklonil »Osrednji čebelarski odbor v Ljubljani«, ker so se imenovani tečaji obljubili že poprej drugim podružnicam. — Iz blagajnikovega poročila je razvidno, da je imela podružnica v minulem letu 39 članov, izmed katerih je moralo šest oditi v vojno. Podružnica je imela v poslovnem letu dohodkov 100 K 72 h, stroškov pa 66 K 69 h. — Potem se je vršila volitev novega odbora.

Predsednikom je bil izvoljen učitelj gosp. Alojzij Intihar, podpredsednikom gosp. L. Peterlin, tajnikom gosp. Anton Ogrinc, blagajnikom gosp. Josip Zakrajšek, odbornikom: Gg. Šmuc Janez in Rozman Frančišek. Pregledovalca računov: Gg. Podlogar Jožef in Hiti Janez. Zastopnik podružnice gosp. Zakrajšek Janez.

Dovolila se je podpora po 15 K gg. Štrle Jožefu in Usnik Janezu iz Krvavepeči, ki se jima je zgodila preteklo poletje grozna nesreča. Oba sta namreč popolnoma pogorela. Požar jima je uničil tudi vse čebele. Taka nesreča menda še ni doletela nobenega čebelarja, vsaj v naši podružnici še ne, zato sta res skrajno potrebna milostne podpore.

Nadalje se je dovolila podpora 15 K tudi novemu predsedniku, kot čebelarju-začetniku. — Glede dobave neobdačenega sladkorja se sklene, da naj se vsak ud priglasí pri predsedniku čebelarske podružnice. — Podpredsednik se zahvali vsem čebelarjem za obilno udeležbo in spodbuja vse člane k vztrajni delavnosti, želeč jim veliko sreče in uspehov v žalostnih časih svetovne vojne. Nato zaključí občni zbor. Anton Ogrinc, t. č. tajnik.

Škojeloška čebelarska podružnica naznanja svojim članom, da priredi svoj letni občni zbor dne 11. aprila (na belo nedeljo) v prostorih g. Marije Jelovčan v Stari Loki točno ob 3. uri popoldne. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Kamniška čebelarska podružnica ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 18. aprila t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni pri »Krištofu« v Kamniku z običajnim sporedom. Člani, kakor tudi prijatelji čebelarstva se vabijo, da se zbora v obilnem številu udeleže. Jos. Košir, t. č. predsednik.

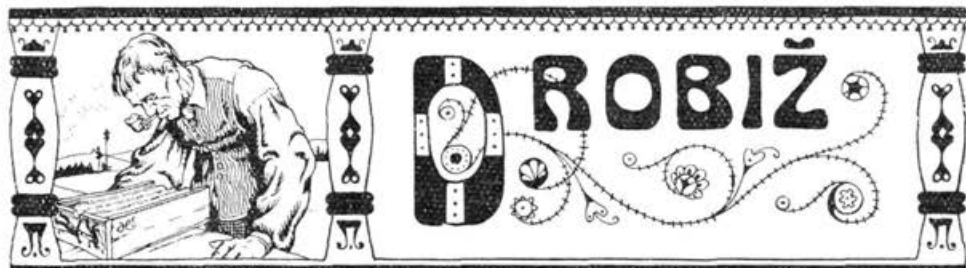
Kranjska čebelarska podružnica. Kakor že več let sem na Jožefovo, tako smo se tudi letos na ta praznik zbrali čebelarji naše podružnice na občnem zboru. Toda letos nas je bilo malo; nekaj radi skrajno slabega vremena, nekaj pa zato, ker je mnogo udov v vojni. Vendar občni zbor pod vodstvom predsednika gosp. Konjediča nikakor ni bil dolgočasen. Nasprotno; prehitro so nam minule štiri ure. O čem se je razgovarjalo, posvetovalo in sklepalo, ne moremo vsega poročati, preobširno bi bilo. Tu zabeležim le najvažnejše. — Polg inventarja imamo 62 K 32 h kljub temu, da se je kupilo v pretečenem letu za ude 5000 akacij, stiskalnico za umetno satje, točilo in se je odboru osrednjega čebelarskega društva poslalo 20 K kot pomoč v teh hudih časih. Tudi letos se bo naročilo večjo množino akacijinih sadik. Po prejetju te številke naj se vsak podružničan, ki želi sadik, oglasi tekom enega tedna ter navede zaželjeno množino! — Društveni čebeljak se prepusti gospodu Žontarju v popolno last za 45 K. — Odbor ostane isti, le gosp. Jociča bo za dobo vojne kot tajnika nadomestoval gosp. Ručigaj. — Pred slovesom je gospod predsednik še topla priporočila prijateljske sestanke pri raznih čebeljakih, posebno pri takih, kojih lastniki so v vojni, da pri takih prilikah izvršimo najnujnejša opravila. Rojina.

Iz Celovca. Pred osmimi mesci dne 2. avgusta sem moral zapustiti svoj dragi domači kraj, ker me je cesar poklical. Težko sem se ločil od svojcev, posebno pa še od svojih ljubkih čebelic, ki so se lani posebno lepo razvijale, da je bilo upati na bogato žetev. Kot rekrut sem se jih vsak dan spominjal, posebno ako sem videl kak uljnjak, čeprav napol podrt. Bilo bi pa doma jako sitno, ako ne bi imel dobrega prijatelja-čebelarja, ki se je radevolje trudil in

urejal vse potrebno pri mojemu čebelnjaku. Bodi mu izrečena iskrena zahvala! Zdaj je moral pa še on obleči vojaško suknjo, in ne vem, kaka usoda bo zadela letos najine muhe. Podružnico življenje se je ustavilo, ker so morali skoro vsi udje pod orožje, osirotelo je veliko čebelnjakov; nekateri za vselej. Ko sem dobil dne 7. novembra dva dni dopusta, da pogledam na čebele, se nisem premalo začudil, ki so bili panji kot k tlom pribiti, nekateri kranjci so bili tako težki, da sem jih res komaj vzdignil. Temu je priča moj prej omenjeni prijatelj Linartov Jože, ko me je ravno obiskal. Lani sta smreka in jesensko vresje posebno dobro medila. Bil sem z letino prav zadovoljen. — Ko smo se dne 21. novembra peljali pred sovražnika, sem se tudi med potom oziral po čebelnjakih. Videl sem jih na Ogrskem skoraj pri vsakem železniškem čuvaju. Čebele redijo tam samo v slamnatih valjarjih. V Karpatih in Galiciji jih pa nisem mnogo videl. Strd sem pa le jedel. Moji tovariši so namreč iztaknili neki zapuščen čebelnjak, v katerem je bil le še en tak slamnik, in so ga kar izpraznili. Bilo so slučajno štirje čebelarji skupaj. — Izmed mnogih, omenjam en slučaj mojih vojnih dogodkov: — Bila je jako temna noč. Okoli pol devete ure zvečer nas je polkovnik izbral pet mož, naj gremo na patroljo v bližnjo vas, kjer je bil sovražnik v štirikratni premoči močno utrjen. Jako nevarno je iti na patroljo, ali mi se nismo strašili. Bili smo štirje Slovenci in en Nемеc, ki je bil jako blaga duša. Ko gremo skoz gozd in črez polje, skočijo naenkrat štirje »Moskali«, — tako zovemo Ruse — pred nas in zahtevajo, naj se udamo. Ali mi se nismo pomišljali, ampak otvorimo močan ogenj nanje. Trije so bili takoj mrtvi, eden pa lahko ranjen, ki smo ga vzeli s seboj. — Takih in enakih slučajev bi Vam, dragi čebelarji, še lahko mnogo naštel. Vsled prevelikih štrapac pa sem zbolel in se nahajam zdaj v Celovcu v bolnišnici, odkoder pišem te vrstice. — Srčne pozdrave doma ostalim čebelarjem!

Melišnik Alojzij,
načelnik čeb. podr. za Št. Peter pri Velikovcu (Koroško).

Čebele v vojni. Večkrat se je že pisalo po čebelarških listih, kako so uporabljali čebele v boju proti sovražniku. »Kärntner Tagblatt« prinaša v 23. številki objavo lista »Times«, kjer se opisuje, kako so rabili čebele nemški vojaki v Vzhodni Afriki v boju proti angleškim izkrcujočim se vojakom.

Razstavili so pletarje (koše) z omotenimi čebelami. Ko so stopili angleški vojaki na skrite žiče, oprostile so se razjarjene živalce. Veliko vojakov je vsled pikov deloma tako oteklo, da niso mogli gledati, deloma jih je sploh postalo za vojskovanje nezmožnih. Nekemu možu se je moralo iztrebiti 100 žel iz obraza. M.

Preprosto sredstvo za spoznavanje čebelnega voska. Kos voska, velikosti debelega fižola deni v kak kozarec. Vlij nanj za prst visoko bencina ter pusti stati kaki dve uri. Ako je vosek pravi čebelni, tedaj razpade v majhne ploščice (kose). Ako je primešan parafin ali rastlinski vosek, tedaj odpade sicer nekaj ploščic, a oblika koščeku ostane vendarle ista. M.

Iz Osrednjega čebelarskega društva.

Odborova seja dne 14. marca 1915. Odsotni: gg. Bukovic, Strgar, Koprivec in Rojina.

Razgovori o raznih društvenih zadevah. — Opazovalnica iz Podgorja pri Kamniku se preseli v Olševke pri Kamniku. Vodstvo se izroči g. Jakobu Virientu. — Občni zbor se vrši pozneje enkrat, z ozirom na morebitno večjo udeležbo. — Naroči se 1 vagon neobdačenega sladkorja.

Darovi medu

za ranjene in bolne vojake.

Nadalje so darovali: Gg. Smole Franc, ključarski mojster v Spodnji Šiški, 3 kg; Sever Andrej, Loka pri Istri, 5 kg; Selška čebelarska podružnica 10 K za nakup medu.

Listnica uredništva.

Gosp. P. M. v št. P. (Koroško): Lepa hvala! Kako je lepa! — Gosp. L. K. v K.: Dobro, pridem pogledat. — Gosp. J. B. v J.: Tega ne smete storiti; neobdačeni sladkor je samo za ude. Če misli Vaš prijatelj, da »Čebelar« ni letno toliko vreden za dušno hrano, kot tri litre fižola za telesno, potem naj le sedi na tistih borih treh kronah!

Listnica upravištva.

Gosp. I. š. v B.: 1. Članarino 3 K pošljite kot štajerec na »Slov. spodnještajersko čebelarsko društvo« v Celju (blagajnik g. Josip Kosi, c. kr. poštni nadoficial v Celju). 2. Za XVII. letnik pošljite 2 K na upravištvo »Slov. Čebelarja« v Ljubljani. Za isto ceno dobite tudi prejšnje letnike. 3. Izšle so te-le slovenske čebelarske knjige: Lackmayer, 2 dela, Janša, 2 dela. Dobe se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. 4. Glede panjev je najboljše, ako se obrnete na čebelarskega učitelja g. I. Jurančiča v Andrencih, p. št. Andraž v Slov. goricah.

Neljuba pomota.

Slika na strani 8 letošnjega »Čebelarja«, spadajoča k članku »Nekaj novega o Alberti-Znideršičevem panju« je pomotoma postavljena na »glavo«. Kdor je članek z zanimanjem prečital, je spoznal tega tiskarskega škrata že sam.

Urednik.

Udnina (3 K) in reklamacije naj se pošiljajo upravištvu „Slovenskega Čebelarja“ v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku „Slovenskega Čebelarja“ Fr. Rojnu, nadučitelju v Šmartnem pri Kranju.

Odgovorni urednik Hinko Zirkelbach. Lastnik „Slovensko čebelarsko društvo“. Tiska „Katoliška Tiskarna“ v Ljubljani.

Prodaj enega ali dva **Alberti-Žnideršičeva plemenjaka**. Panji so popolnoma novi, matice mlade. Cena po dogovoru. — Jakob Virient, Olševk, p. Kamnik. 2-1

Naprodaj imam **umetno satje**, izdelano iz pristnega domačega voska; je jako fino prozorno izdelano na strojih in pride na 1 kg 14 do 16 satov, prirezanih na racijonalno mero Žnideršičevih panjev. 1 kg stane 6 K. Prodaj tudi **panji** različnih zistemov: gerstungovce, amerikance, nemške normalne mere in tudi eksportne, prazne in obljudene. — Čebelarstvo Michael Kunovar, Dravljje, pošta Št. Vid nad Ljubljano. 2-1

Slovenska čebelarstva podružnica v Št. Tomažu pri Celovcu, Koroško, odproda **50 panjev čebel** po 12 do 14 K. Nasloviti Ivan Brabenec, župnik in tajnik. 2-1

Prodaj **tri škafe medu-pitanca**. V mojem čebelnjaku ni bilo še nikdar kake bolezni, in je med zanesljiv pitanec. Cena je po 1 K 60 h kg. Škafi drže po 30 do 40 kg. Pri plačilu se škafo odračuni in ne zahtevam zanj plačila in ga tudi vrniti ni treba. — Janez Hlebčar, Trboje, pošta Smednik. 2-1

Ajdov med-pitanec prve vrste ima po 2 K kilogram naprodaj Karel Eržen, Podboršt, p. Št. Vid pri Zatični. 2-1

Prodaj **40 plemenjakov** takoimenovanih »kobariških panjev«. Čebele so popolnoma zdrave in zadostno preskrbljene z medom do prve spomladanske paše, kajti pustil sem v jeseni težke 20—21 kg. Satovja so polni. Cena po dogovoru. — Franc Ivančič, čebelar, Kobarid 153. 2-1

Ustanovljeno 1852.

Krovec, stavbni, galant., okrasni klepar

Teodor Korn, Ljubljana

(prej Henrik Korn).

Telefon št. 229.

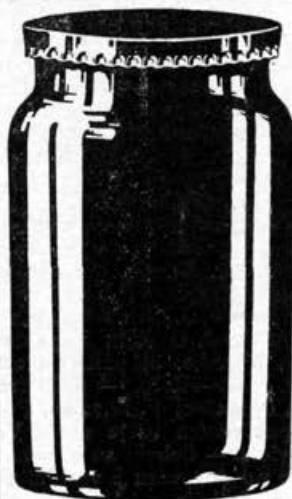
Brzjavi: Korn.

Zaloga angleškega in **eternitnega skrila**, pat. L. Hatschek. **Ruberoid**. Dvakrat zarezana in zapojnjena opeka. Opravlja vsa krovna dela, kritja s strešno lepenko in lesnim cementom, stavbna, galanterijska in okrasna kleparska dela. Postavlja strelovode. Vpeljava vodovodov. Hišna in kuhinjska oprava. Postekljena posoda. 12-11

Pri naročilih se ozirajte na oglase v tem listu.

Cenik

Žnideršičevih, ameriških in eksportnih panjev, potrebščin za izdelovanje panjev, trčalnic (točil), posod in steklenic za prodajo medu, umetnega satja in vsakovrstnega orodja za čebelarstvo razpošilja zastoj Kranjska čebelarstva družba z om. z., Ilirska Bistrica.

Kozarci za med

po 1/8, 1/4, 1/2 in 1 kg.

Slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani je odobrilo ter p. n. cenjenim čebelarjem toplo priporoča od C. Stözlznovih sinov na Dunaju predloženi patentirani kozarec za med s Sigma-pokrovom, kakršnega kaže slika. Zalogo in prodajo je prevzel naš rojak in steklar

AVG. AGNOLA v Ljubljani

na Dunajski cesti. Orig. ceniki na razpolago.

Tu se dobe tudi steklenice za pitanje za Žnideršičeve panji.